

РЕПУБЛИЧКИ
СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ

PERFORM

Performing and Responsive Social Sciences

SMERNICE

za izradu Projektnog zadatka za istraživače

Tema:	Praćenje efekata sprovođenja namenskih transfera u socijalnoj zaštiti
Tip istraživanja:	Kombinacija kvantitavnog i kvalitativnog istraživanja
Mesta u kojima je predviđeno da se sprovede istraživanje:	Opštine u Srbiji koje su korisnice namenskih transfera
Naručilac istraživanja:	Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

1. Kontekst

1.1. Potreba za istraživanjem

U okviru Plana rada Vlade u odeljku koji se odnosi na reviziju akata pod tačkom 10 stoji da je potrebno promeniti Zakon o socijalnoj zaštiti. Član 207 stav 2 je do sada bio osnov za donošenje Uredbe o namenskim transferima koji omogućava funkcionisanje namenskih transfera u ovakvom obliku, tj. bez praćenja koje omogućava uvid u efekte.

Dosadašnja praksa sprovođenja namenskih transfera ne prepoznaje praćenje efekata potrošnje sredstava, kao i mogućnosti održivosti uvedenih usluga. Nije poznato ni u kojoj meri su zadovoljene potrebe korisnika iz lokalnih zajednica koje su korisnice transfera.

Istraživanje nam je potrebno u svrhu prikupljanja informacija kako bi se omogućilo dalje planiranje razvoja socijalne zaštite, uvid u potrebe korisnika, potražnju za određenim socijalnim uslugama i ocenu efektivnosti uspostavljenog mehanizma.

Pored toga, praćenje efekata sprovođenja namenskih transfera u socijalnoj zaštiti bi dalo uvid i u stanje socijalne zaštite na lokalnom nivou i omogućilo da se definišu strateške smernice podrške razvoju socijalne zaštite kroz novu Strategiju razvoja socijalne zaštite.

Ova inicijativa je u skladu sa prioritetima koji su navedeni u Akcionom planu za sprovođenje programa Vlade: unapređenje sistema socijalne zaštite i uspostavljanje sistema za kontrolu i nadzor nad trošenjem budžetskih sredstava.

Formirana je radna grupa za praćenje realizacije Razvojne agende 2030 na nacionalnom nivou. Svaka zemlja koja je usvojila Razvojnu agendu treba da izveštava o realizaciji odabranih ciljeva i podciljeva na osnovu specifičnih nacionalnih indikatora. Cilj 1 Svet bez siromaštva Agende održivog razvoja do 2030, podcilj 3 Primeniti odgovarajuće nacionalne sisteme socijalne zaštite i mere za sve, uključujući najugroženije, i do kraja 2030. postići veliki obuhvat siromašnih i ranjivih i podcilj 7 Kreirati jasne politike na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, zasnovane na razvojnim strategijama koje promovišu borbu protiv siromaštva i rodnu osetljivost, kako bi se podržalo ubrzano investiranje u akcije na iskorenjivanju siromaštva, predstavlja drugi okvir pod kojim možemo posmatrati ovaj istraživački zadatak. Prikupljeni podaci će omogućiti precizno izveštavanje o realizaciji ovog cilja.

Namenski transferi u socijalnoj zaštiti su uvedeni Zakonom iz 2011. godine kao mehanizam kojim se sa centralnog nivoa pruža finansijska podrška jedinicama lokalne samouprave, čiji je nivo razvijenosti ispod republičkog proseka, pri obezbeđivanju usluga socijalne zaštite iz njihove nadležnosti. Uredba o namenskim transferima u socijalnoj zaštiti, kojom se bliže uređuje ova oblast, usvojena je 2015. godine. Namenski transferi su primenjeni u 2016. i 2017. godini kada je ovaj mehanizam finansiranja primenjen u 122 odnosno 125 jedinica lokalne samouprave. Predviđeno je izveštavanje koje omogućava prikupljanje statističkih finansijskih podataka, ali je izostalo sistematsko prikupljanje informacija čijom obradom bi se došlo do efekata pruženih usluga i sagledavanja ispunjenosti potreba građana.

U ovom istraživanju potrebno je omogućiti uvid u efekte trošenja namenskih transfera na unapređenje sistema socijalne zaštite na lokalnom nivou. U ovoj fazi potrebno je kreirati mehanizme za praćenje efekata i definisati zaključke i preporuke za sledeće kreiranje pravaca trošenja sredstava iz budžeta. Ovo treba da omogući i transparentniji uvid u potrošnju budžetskih sredstava.

1.2. Svrha

Dosadašnja praksa sprovođenja namenskih transfera ne prepoznaje praćenje efekata potrošnje sredstava, kao i mogućnosti održivosti uvedenih usluga socijalne zaštite. Nije poznato ni u kojoj meri su zadovoljene potrebe korisnika iz lokalnih zajednica koje su korisnice transfera.

Informisanje Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja na strukturisan način bi omogućilo dalje planiranje razvoja socijalne zaštite, uvid u potrebe korisnika, potražnju za određenim socijalnim uslugama, ocenu efektivnosti uspostavljenog mehanizama.

Pored toga, ovo bi dalo uvid i u stanje socijalne zaštite na lokalnom nivou i omogućilo da se definišu strateške smernice podrške razvoju socijalne zaštite kroz novu Strategiju razvoja socijalne zaštite.

Razvoj usluga koje se pružaju u lokalnoj zajednici ima važnu ulogu u unapređenju sistema socijalne zaštite. Kako je za drugu polovinu 2018. godine predviđena izrada Strategije unapređenja socijalne zaštite, zaključci istraživanja će koristiti u postupku strateškog planiranja u delu razvoja usluga socijalne zaštite, njihove dostupnosti i načina finansiranja. Takođe, u pripremi su izmene i dopune Zakona o socijalnoj zaštiti na koje će se odraziti nalazi istraživanja. Na kraju, moguće je da će se doći do saznanja o potrebi unapređenja mehanizma namenskih transfera u socijalnoj zaštiti, što bi za posledicu imalo izmene uredbe koja bliže uređuje ovu oblast.

2. Cilj i rezultati istraživanja

2.1. Glavni cilj istraživanja

Glavni cilj istraživanja je efikasno praćenje efekata potrošnje namenskih transfera i dobijanje što boljeg uvida u stanje socijalne zaštite na lokalnom nivou.

Pored ovog cilja, potrebno je utvrditi kapacitete lokalnih samouprava za planiranje i bavljenje socijalnom zaštitom i prioritetne potrebe u lokalnim zajednicama. Ne manje bitan cilj koji je definisan u ovom projektnom zadatku je i definisanje novih formata izveštavanja za korisnike namenskih transfera, kao i učiniti podatke o dobijenim sredstvima i podatke o potrošnji dobijenih sredstava javno dostupnim.

2.2. Očekivani rezultati istraživanja

Očekuje se da će nakon ovog istraživanja Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i šira javnost imati jasnu analizu funkcionisanja i efekata namenskih transfera i omogućiti donošenje odluka koje će biti u skladu sa aktuelnim potrebama potencijalnih korisnika sistema socijalne zaštite. Pored toga ovo istraživanje treba da omogući osnovu za planiranje drugih aktivnosti i mera u oblasti unapređenja sistema socijalne zaštite. Rezultat ovog istraživanja treba da bude definisanje novog sistema praćenja namenskih transfera i povećanje transparentnosti trošenja sredstava.

3. Ključna istraživačka pitanja

- 1) Glavna istraživačka pitanja odnosno istraživačke hipoteze se mogu definisati na sledeći način:
  - a. jedinice lokalne samouprave ne planiraju socijalnu zaštitu na lokalnom nivou tako da odgovara lokalnim potrebama;
  - b. Ministarstvo donosi odluke o namenskim transferima koristeći metodologiju koja na pravi način prepoznaje lokalne potrebe;
  - c. prijavni formular za namenske transfere omogućava transparentno praćenje efekata realizacije namenskih transfera;
  - d. zainteresovani korisnici i šira javnost nisu upoznati sa visinom transfera po jedinicama lokalne samouprave, niti detaljno sa formulama dodele sredstava.

Potrebno je posmatrati problem uzimajući u obzir iskustva lokalnih zajednica, ali analiza mora biti urađena tako da pokaže stanje u celom sektoru socijalne zaštite na nacionalnom nivou. Iz ovog razloga posebnu važnost u analizi treba da imaju zaključci i preporuke. Deo preporuka treba da bude koristan i za donosiocima odluka u Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu i ostalim korisnicima. Iz tog razloga, Ministarstvo finansija i Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave biće konsultovani prilikom pravljenja formulara za praćenje realizacije namenskih transfera i izrade matrice za monitoring.

Jedinica posmatranja je jedinica lokalne samouprave, korisnica transfera.

4. Metodologija istraživanja

4.1. Metode istraživanja

Očekuje se da ovaj zadatak bude realizovan primenom različitih istraživačkih tehnika koje treba da sadrže sve standarde naučno utemeljenih istraživanja. Finalna analiza efekata namenskih transfera treba da bude urađena na osnovu prikupljenih izveštaja korisnika namenskih transfera u prethodnom periodu. Pored ove građe u izradi analize je potrebno uključiti i nalaze telefonske ankete sprovedene sa korisnicima namenskih transfera. Ove istraživačke tehnike treba da omoguće uvid u različite aspekte namenskih transfera: organizacione i one aspekte koji se odnose na adekvatnost usluga i zadovoljstvo korisnika. Pored toga važan aspekt je i finansijska analiza transfera u odnosu na postignute rezultate.

4.1.1. Intervjui / Fokus grupe

Nakon faze prikupljanja podataka kroz zadate formulare i kroz anketno istraživanje potrebno je identifikovati primere dobre i loše prakse u korišćenju namenskih transfera. Ovaj zadatak je potrebno uraditi sprovođenjem dubinskih intervjuova sa korisnicima transfera. Oni će biti identifikovani na osnovu ostalih prikupljenih podataka: izveštaja o potrošnji namenskih transfera i realizaciji aktivnosti i telefonskih anketa. Očekuje se da će se identifikovati grupa od po 3 opštine iz obe grupe koje će biti posećene i sa čijim predstavnicima će biti obavljeni intervjui. Ovo treba da omogući bolje razumevanje korišćenja sredstava dobijenih kroz namenske transfere i unapredi naredne cikluse podrške opštinama.

4.2. Uzorak istraživanja

Anketno istraživanje treba da obuhvati sve korisnike namenskih transfera. Tokom 2016. godine, namenske transfere je koristilo 122 opštine dok je u 2017. godini bilo 123 jedinica lokalne samouprave koje su koristile ovaj mehanizam finansiranja. Da bi se anketno istraživanje smatralo uspešnim potrebno je realizovati najmanje 90% jedinica uzorka. Očekuje se veliki odziv opština s obzirom da je reč o direktnoj zainteresovanosti i motivisanosti da ponovo dobiju podršku koja će im biti od koristi u rešavanju problema na lokalnom nivou, za koje nema dovoljno sredstava na raspolaganju u lokalnim budžetima.

4.3. Analiza podataka

Podaci iz ankete treba da budu analizirani u SPSS i da se naručiocu dostavi baza, a po potrebi i donatoru. Kvalitativni podaci treba da budu razvrstani po definisanim oblastima (interni kapaciteti, sadržaj potrošnje transfera, planiranje i socijalne usluge, korisnici usluga, finansijska isplativost) i omoguće jasan pregled po opštinama. Prikupljena građa iz dubinskih intervjua treba da omogući izradu što boljeg mehanizma za praćenje realizacije namenskih transfera koji će biti prikazani u izveštaju. Svi nalazi i statistički podaci će biti detaljno navedeni u istraživanju.

4.4. Obezbeđivanje literature, dokumenata za desk fazu

Istraživači će dobiti na uvid sve materijale koji su do sada bili pripremljeni ili prikupljeni tokom realizacije prethodnih ciklusa raspodele namenskih transfera.

5. Očekivani format istraživanja

5.1. Struktura, dužina i oblik u kome se dostavlja istraživanje

- Finalni izveštaj treba da bude predstavljen na 30 strana teksta bez aneksa. Izveštaj treba da sadrži formular za izveštavanje i definisanje sistema za praćenje korišćenja namenskih transfera, kao i opis mehanizma koji osigurava transparentno izveštavanje o korišćenju namenskih transfera. To mora biti deo ugovorne obaveze Ministarstva i opštine, pa je jako važno da ovaj deo izveštaja bude blagovremeno pripremljen i dostavljen Ministarstvu na odobrenje. Osim finalnog izveštaja, organizatoru dostaviti i bazu podataka prikupljenu tokom anketnog istraživanja;
- Izveštaj treba da sadrži nalaze dobijene iz dostavljenih izveštaja, kvantitativnog istraživanja i dubinskih intervjua;
- Struktura izveštaja je predmet dogovora izvršioca i naručioca u pripreмноj fazi istraživanja;
- Izveštaj treba da sadrži jasne zaključke i preporuke;
- Finalna verzija, potpisana, treba da se dostavi naručiocu u 2 primerka i u elektronskom obliku;
- Izveštaj treba da bude na srpskom jeziku i da sadrži sažetak na engleskom jeziku od 4 strane.

5.2. Format u kome će podaci biti prezentovani

Pored pripreme izveštaja, potrebno je uraditi i PPT prezentaciju koja će biti predstavljena najmanje dva puta užem krugu zainteresovanih strana i po potrebi predstavnicima drugih ministarstava i javnih institucija. Učešće u dve prezentacije je obavezno i ukoliko prezentacije izađu iz vremenskog perioda definisanog ugovorom.

Ispred Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja komentare na nacrt istraživanja i tokom istraživanja daje Sektor za brigu o porodici i socijalnu zaštitu.

Tokom celog procesa naručilac mora da validira faze rada i odobri međuproizvode emailom.

6. Vremenski okvir istraživanja

- 1) Očekivani početak i kraj: januar 2018 - jun 2018
- 2) Vremenski okvir za sve faze istraživanja:
  - a) Desk istraživanje i detaljna priprema metodologije: januar 2018
  - b) Validaciona radionica predložene metodologije sa predstavnicima Ministarstva: januar 2018
  - c) Analiza izveštaja iz prethodne godine: januar 2018
  - d) Prvi nacrt formulara - prezentacija - feedback: februar 2018
  - e) Prvi nacrt izveštaja – prezentacija i feedback: april 2018
  - f) Finalni nacrt: jun 2018
  - g) Finalna verzija istraživanja i prezentacije: jun 2018

7. Istraživački tim (kvalifikacije, iskustvo)

7.1. Istraživač/ i/ili istraživački tim

- a) Ponuđač mora da ima minimum 5 (pet) zaposlenih ili radno angažovanih lica, koja će činiti istraživački tim, sačinjen od 1 vodećeg člana i 4 eksperta za istraživačke aktivnosti. Vodeći član treba da ima najmanje visoku stručnu spremu i 12 godina relevantnog iskustva u sprovođenju istraživanja u oblasti socijalne zaštite;
- b) Članovi tima za istraživačke aktivnosti treba da imaju najmanje visoku stručnu spremu, 5 godina relevantnog iskustva u sprovođenju istraživanja u oblasti socijalne zaštite;
- c) Angažovano osoblje treba da ima najmanje 5 godina iskustva na poslovima primene kvalitativnih i kvantitavnih metoda analize podataka i istraživanja;
- d) Analitičke veštine, tehničke kompetencije u oblasti koja je predmet studije i istraživanja, odlično znanje srpskog i engleskog jezika, nacionalno i regionalno iskustvo;
- e) Dokaz o minimum 2 osmišljena i sprovedena srodna istraživanja u oblasti u prethodnih pet godina;
- f) Biografije od kojih svaki/a mora da ima najmanje visoku stručnu spremu, iskustvo u radu na istraživanjima i analizi tema iz socijalne zaštite. Potrebno je priložiti CV svih članova tima i navesti relevantno prethodno iskustvo kroz listu referenci. Istraživački tim mora dostaviti i motivaciono pismo.

РЕПУБЛИЧКИ
СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ

PERFORM

Performing and Responsive Social Sciences

7.2. Tim podrške

Tanja Ratkovic (tanja.ratkovic@minrzs.gov.rs)

Predrag Petrović (predrag.petrovic@minrzs.gov.rs)

8. BUDŽET

Od istraživača se očekuje da podnesu razrađen budžet u zadanom formatu za navedeni opis posla. Maksimalan iznos je 1,450,000.00 dinara (u bruto iznosu). Iznos budžeta utvrdio je Naručilac istraživanja prilikom kandidovanja teme po Pozivu koji je raspisao RSJP 12. septembra 2017. U taj iznos uključeni su rad naučno-istraživačkog tima koji uključuje prikupljanje podataka, analizu i izradu izveštaja, kao i ostale stavke potrebne za realizaciju istraživanja. Obrazac za budžet je dostupan u ovom pozivu. Ugovor sa istraživačkom organizacijom sklapa Helvetas Swiss Intercooperation (PEFRORM projekat).

9. ANEKSI

- 1) Svi dostupni dokumenti; liste ispitanika, korišćeni upitnici, pitanja za intervju i fokus grupe; transkripti;
- 2) Lista izvora i literature;
- 3) Detaljan kalendar obavljenih faza u istraživanju.